

Sociology of Education

The Effect of the Field of Artistic Aesthetics based on Creative Drama on the Teaching and Learning Process

Somayeh Valizadeh¹ , Mohammad Reza Sharifzadeh^{2*} , Abolfazl Davodi Roknabadi³

1. PhD student of art Research, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
2. Assistant Professor of Art Research Department, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
3. Assistant Professor, Textile and Clothing Design Department, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran.

❖ **Corresponding Author Email:** moh.sharifzade@iauctb.ac.ir

Research Paper

Abstract

Receive: 2022/10/19
Accept: 2023/01/31
Published: 2023/02/20

Keywords:

Artistic Aesthetics, Creative Drama, Teaching and Learning Process.

Article Cite:

Valizadeh S, Sharifzadeh M R, Davodi Roknabadi A. (2022). The Effect of the Field of Artistic Aesthetics based on Creative Drama on the Teaching and Learning Process, **Sociology of Education**. 8(2): 199-208.

Purpose: Considering the importance of the teaching and learning process and the role of artistic aesthetics in it, the present research was conducted with the aim of determine the effect of the field of artistic aesthetics based on creative drama on the teaching and learning process.

Methodology: The present study in terms of purpose was practical and in terms of implementation method was interventional with a pretest and posttest design. The research population was the teachers of the first period of primary of district 2 of Tehran city in the 2021-22 academic years. A number of 20 teachers were selected by available sampling method and were trained by artistic aesthetics based on creative drama for 10 sessions of 70 minutes. The research tool was a researcher-made questionnaire of the teaching and learning process with 10 items, which its face validity was confirmed by opinion of experts and the reliability of the teaching and learning components by retest method was obtained above 0.80. The data were analyzed by the dependent t-test method in SPSS version 19 software.

Findings: In this study, 2 teachers due to personal problems withdrew from the study, and analyzes were performed for 18 teachers. The findings showed that the training of artistic aesthetic based on creative drama increased all six components of teaching and learning process including skill-oriented and skill-learning, lifelong learning, application of education, simultaneous activation of multiple senses, doing collective activity, and class vitality and dynamism ($P < 0.001$).

Conclusion: The results showed the effect of the field of artistic aesthetics based on creative drama on the teaching and learning process. Therefore, to improve the teaching and learning process can be used the method of field of artistic aesthetics based on creative drama along with other educational methods.

<https://doi.org/10.22034/ijes.2021.541983.1184>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری

سمیه ولیزاده^۱، مجمدرضا شریف زاده^۲، ابوالفضل داودی رکن آبادی^۳

۱. دانشجوی دکترای پژوهش هنر، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲. استادیار گروه پژوهش هنر، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۳. استادیار گروه طراحی پارچه و لباس، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران.

✦ ایمیل نویسنده مسئول: moh.sharifzade@iauctb.ac.ir

چکیده	مقاله تحقیقاتی
<p>هدف: با توجه به اهمیت فرآیند یاددهی و یادگیری و نقش زیبایی‌شناسی هنری در آن، پژوهش حاضر با هدف تعیین تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری انجام شد.</p> <p>روش‌شناسی: مطالعه حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه اجرا مداخله‌ای با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون بود. جامعه پژوهش معلمان دوره اول ابتدایی منطقه ۲ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بودند. تعداد ۲۰ نفر از معلمان با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به مدت ۱۰ جلسه ۷۰ دقیقه‌ای با روش زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق آموزش دیدند. ابزار پژوهش پرسشنامه محقق ساخته فرآیند یاددهی و یادگیری با ۱۰ آیتم بود که روایی صوری آن با نظر خبرگان تایید و پایایی مولفه‌های یاددهی و یادگیری با روش بازآزمایی بالاتر از ۰/۸۰ به دست آمد. داده‌ها با روش آزمون تی وابسته در نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ تحلیل شدند.</p> <p>یافته‌ها: در این پژوهش، ۲ نفر از معلمان به دلایل مشکلات شخصی از پژوهش انصراف دادند و تحلیل‌ها برای ۱۸ نفر انجام شد. یافته‌ها نشان داد که آموزش زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق باعث افزایش هر شش مولفه فرآیند یاددهی و یادگیری شامل مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی، یادگیری مادام‌العمر، کاربردی‌سازی آموزش، فعال‌سازی همزمان چند حس، انجام فعالیت جمعی و نشاط و پویایی کلاس شد ($P < 0.001$).</p> <p>بحث و نتیجه‌گیری: نتایج نشان‌دهنده تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری بود. بنابراین، برای بهبود فرآیند یاددهی و یادگیری می‌توان از روش ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق در کنار سایر روش‌های آموزشی استفاده کرد.</p>	<p>دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۲۷</p> <p>پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۱۱</p> <p>انتشار: ۱۴۰۱/۱۲/۰۱</p> <p>واژگان کلیدی: زیبایی‌شناسی هنری، نمایش خلاق، فرآیند یاددهی و یادگیری.</p> <p>استناد مقاله: ولیزاده س، شریف زاده م ر، داودی رکن آبادی ا. (۱۴۰۱). تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری، <i>جامعه‌شناسی آموزش و پرورش</i>. ۸(۲): ۲۰۸-۱۹۹.</p>

<https://doi.org/10.22034/ijes.2021.541983.1184>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

مقدمه

در جهان امروز، آموزش و پرورش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و تحولات روزافزون سبب جلب توجه بیشتر به مساله آموزش، یادگیری و پرورش شده است. بنابراین، آموزش و پرورش یکی از نیازهای اجتناب‌ناپذیر جوامع امروز می‌باشد و آموزش و افزایش مهارت ابزاری اساسی برای رویارویی با مسائل جهان پیچیده و متحول امروزی می‌باشد (Nithyanandam, 2020). آموزش و پرورش پویا و سازنده مستلزم خلاقیت، نوآوری، تغییر و تحول است و فعالیت یا فرآیند یاددهی و یادگیری اثربخش با استفاده از هوشمندسازی و فناوری‌های نو سریع‌تر تحقق می‌یابد و امروزه نه به‌عنوان یک نیاز، بلکه به‌عنوان یک ضرورت مطرح می‌باشد (Jahani, Mazaheri, Mohamadi and Shafiei Sarvestani, 2020). کیفیت نظام‌های آموزشی از جمله نظام آموزش و پرورش هر کشور به کیفیت معلمان آن وابسته است و بر همین اساس باید در انتخاب، استخدام و تربیت معلمان توجه کرد و زمینه بهبود و ارتقای آنها را فراهم ساخت (Sremcevic, Lazarevic, Krainovic, Mandic and Medojevic, 2018). معلمان مهم‌ترین رکن آموزش در نظام آموزشی و فرآیند یاددهی و یادگیری هستند و عملکرد آنها در محیط‌های آموزشی متأثر از عواملی مانند دیدگاه نسبت به تدریس، باورها درباره موضوع درسی، دانش درباره موضوع، مهارت‌های حرفه‌ای در سازماندهی و مدیریت، ویژگی‌های شخصیتی، ادراک از وضعیت موجود، روش‌های آموزشی و موقعیت تدریس می‌باشد (Abreu, Rocha, De Carvalho and Cota, 2017). ورود به هزاره سوم و افزایش تغییرها و تحول‌های سریع و پرشتاب در جهان امروز باعث تغییر و تحول اساسی در روش‌های آموزشی و فرآیند یاددهی و یادگیری شده است و باید تجربه‌های یادگیری جایگزین فرصت‌های یادگیری شوند (Abazari, Mirjani, Aghdam and Cheraghi, 2015). تغییر دیدگاه نسبت به یاددهی و یادگیری از رفتارگرایی به ساخت‌گرایی موجب افزایش توجه به فراگیرمحوری در فرآیند یاددهی و یادگیری و تاکید بر تجارب شخصی، ایجاد ساخت‌های شناختی و پدیدآوری دانش توسط فراگیران شده است (Owusu-Agyeman, Larbi-Siaw, Brenya and Anyidoho, 2017). فرآیند یاددهی و یادگیری به چگونگی کسب تجربه‌های فراگیران و ایجاد و تقویت مهارت تدریس در معلم اثر می‌گذارد و همه مهارت‌ها و توانایی‌های کسب‌شده در فرآیند یاددهی و یادگیری زمینه‌ساز دستیابی به هدف‌های برنامه‌درسی می‌شوند (Rodriguez, Diaz, Gonzalez and Gonzalez-Miquel, 2019).

یکی از روش‌های موثر بر فرآیند یاددهی و یادگیری، ساحت زیبایی‌شناسی هنری است (Ferguson, Tytler and White, 2022). زیبایی‌شناسی شاخه‌ای از فلسفه در زمینه‌های هنر و تجربه زیبایی می‌باشد که اهداف آن در سه سطح دانشی، نگرشی و مهارتی تنظیم شده است (Ulvik, 2020). سازه زیبایی‌شناسی باید اساس هرگونه فهم عمیق از معنا و تفکر باشد و هنر جایی است که معنای جسمی حاضر در همه جا برتر باشد و تجربه زیبایی‌شناسی بر مبنای معنای جسمی و حسی می‌باشد (Parvizi, Zamani and Adibmanesh, 2021). موضوع محوری در زیبایی‌شناسی درک منطق احساسات و عواطف انسان‌ها و چگونگی انتقال‌پذیری آنها است و با اینکه اندیشمندان دوره معاصر به زیبایی‌شناسی توجه کردند، اما پرورش آن در نظام آموزش و پرورش مغفول مانده است. برای نمونه می‌توان به غفلت از هنر که بیشترین تاثیر را در درک اشیاء و موقعیت‌های برای تربیت زیبایی‌شناسی دارد، اشاره کرد (Javidi, Kalateh Jafarabadi and Abdoli, 2018). ساحت زیبایی‌شناسی هنری در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش دارای هشت مولفه ایجاد خلاقیت و توان خلق آثار هنری، ارج نهادن به آثار هنری، انعطاف‌پذیری در تربیت هنری، توجه به نشاط، شادابی و سلامت روان، رمزگشایی از طبیعت و درک معنای پدیده‌ها، ایجاد انگیزه، بهره‌مندی از عواطف و ذوق زیبایی‌شناسی و تحریک قوه خیال است (Noorbakhsh and Kheirabadi, 2019). هدف زیبایی‌شناسی هنری توانمندساختن دانش‌آموزان برای کسب مهارت‌های مربوط به بیان و ابراز هنرمندانه، طراحی، ارزش‌گذاری و قردانی نقادانه و نیز کسب آگاهی از هنر و تاریخ آن می‌باشد (Zhang, 2022). دانش‌آموزان در فرآیند زیبایی‌شناسی یاد می‌گیرند که چگونه با طبیعت، خود و دیگران ارتباط برقرار نمایند و چگونه زندگی کنند. بدین طریق آنان ظرفیت‌های وجودی خود را می‌شناسند، توانایی‌های خود را بروز می‌دهند، اعتمادبه‌نفس پیدا می‌کنند و خود را باور می‌نمایند (Shalayer, 2015). برنامه آموزش زیبایی‌شناسی هنری باید طوری تنظیم شود که در چارچوب برنامه تدوین‌شده، کودکان با لذت و کشش ویژه‌ای از دیدن آثار هنری بهره ببرند و برای آفریدن آثار هنری برانگیخته شوند و برداشت و نگرش آنها نسبت به درک و آفرینش هنری و زیبایی‌شناسی تقویت شود (Barghi and Mabhouiti Dizajyekan, 2021).

روش نمایش خلاق یکی از روش‌های برگرفته از هنر و هنر درمانی است (دارای ابعاد زیبایی‌شناسی هنری) که جریانی اندیشمندانه از طریق محرک‌های گوناگون مانند واژه‌ها، موسیقی و اشیاء برای فعال‌سازی شبکه ذهنی افراد می‌باشد (Farahzadi, Amiri Majd and Bazzazian, 2018). نمایش خلاق، برنامه‌ای مبتنی بر رویکرد بازی و فعالیت است که همه اهداف مربوط به رشد عاطفی و اجتماعی کودک را در برمی‌گیرد (Dawoud, Hasim and Mohd, Saad, 2020). در نمایش خلاق بدون هیچ متن نوشتاری، ارتباط بین افراد از طریق کار گروهی است، آنان از فنون نمایش و بدیهه‌گویی استفاده می‌کنند و اعمالی بر اساس دانش، اطلاعات، افکار، ابداعات و تجارب خود انجام می‌دهند (Hong and Hong, 2022). نمایش خلاق فعالیتی هدفمند و مورد علاقه کودکان است که افراد از طریق آن با استفاده از تخیل می‌توانند خواسته‌های خود یا افراد دیگر را به تصویر می‌کشند. این روش آموزشی نوعی بازی تخیلی

برای کودکان است که بسیاری از منابع یادگیری را با هم ادغام و چارچوبی برای پردازش مسائل پیچیده فراهم می‌کند (Uzunoz and Demirhan, 2017). افراد در روش نمایش خلاق فرصت مناسبی به دست می‌آورند تا احساس‌های خود را به‌طور مستقیم بیان کنند. بنابراین، مهم‌ترین ارزش این روش این است که فرصت خوبی را برای ابراز، رشد و تکامل عواطف و احساس‌ها فراهم می‌نماید (Azlina, Ahmad and Abdullah, 2021). این روش بینش کودکان را گسترش می‌دهد، آنان را قادر می‌سازد تا خود و دیگران را بهتر و کامل‌تر بشناسند، به افرادی سازگار تبدیل شوند، خلاقیت و ابتکار خود را رشد دهند، شخصیت خود را بشناسند، ظرفیت‌های حرکتی، زبانی و علاقه‌ها خود را کشف نمایند و نقاط قوت و ضعف خود را شناسایی کنند (Ciftci and Aykac, 2022).

بررسی پیشینه پژوهشی نشان داد که پژوهشی درباره تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری یافت نشد، اما پژوهش‌هایی در این زمینه انجام شده که مهم‌ترین آنها گزارش می‌شوند. نتایج پژوهش Han (2022) درباره اهمیت توانایی زیبایی‌شناسی در آموزش هنر بر روی ۳۲۲ نفر از دانشجویان رشته آموزش هنر نشان داد که توانایی زیبایی‌شناسی نقش موثری در وضوح هدف‌های تدریس، برنامه علمی، راهنمایی دانشجویان، آفرینش آینده، بازتاب یادگیری، مشارکت در نمایشگاه‌ها، بهبود هنر، قدردانی از آثار هنری و روش‌های آموزشی نوآورانه داشت. Karaosmanoglu and Adiguzel (2021) ضمن پژوهشی درباره تجربه نمایش خلاق در دوره فناوری اطلاعات و نرم‌افزار از دیدگاه دانش‌آموزان پایه ششم به این نتیجه رسیدند که تجربه نمایش خلاق نقش موثری در بیان و ابراز خود بهتر در دانش‌آموزان، استفاده آگاهانه‌تر از فناوری اطلاعات، اینترنت و رسانه‌های اجتماعی، درک بهتر موضوع‌های درسی، تمرکز بیشتر بر روی درس، شرکت مشتاقانه‌تر در درس و احساس بهتر در حین درس داشت. در پژوهشی دیگر Azlina et al (2021) ضمن بررسی نمایش خلاق به‌عنوان یک ابزار آموزشی در کلاس گزارش کردند که آموزش به روش نمایش خلاق که دارای جنبه‌های هنری می‌باشد نقش موثری در بهبود درک و رفتار ۱۰ نفر از کودکان در کلاس درس داشت. همچنین، نتایج پژوهش Asadian and Azizi (2018) درباره تدریس مبتنی بر زیبایی‌شناسی بر بهبود نگرش ۵۲ نفر از دانش‌آموزان پایه هشتم نشان داد که روش تدریس مذکور باعث بهبود سطح نگرش به مدرسه در دانش‌آموزان شد. Kilicaslan and Vural (2018) ضمن پژوهشی درباره روش‌های آموزش نمایش خلاق بر موفقیت تحصیلی در آموزش معماری به این نتیجه رسیدند که نتایج پژوهش بر روی ۷۴ دانشجو (۴۸ نفر در رشته طراحی و ۲۶ نفر در رشته دانش رفتار محیطی) حاکی از تاثیر نمایش خلاق بر افزایش موفقیت تحصیلی دانشجویان بود. در پژوهشی دیگر Eslamian, Mirshah Jafari and Neyestani (2017) ضمن بررسی تاثیر آموزش مهارت‌های زیبایی‌شناسی بر توسعه عملکرد آموزشی بر روی ۳۲ نفر (۱۱ نفر گروه آزمایش و ۲۱ نفر گروه کنترل) از اساتید گزارش کردند که این روش آموزشی باعث افزایش نمره توسعه عملکرد آموزش یا تدریس موثر اساتید شد. افزون بر آن، نتایج پژوهش Sabouri, Abbasi and Geramipour (2016) درباره تاثیر نمایش خلاق بر رشد مهارت‌های حل مساله بر روی ۶۰ نفر از دختران پیش‌دبستانی نشان داد که روش نمایش خلاق باعث بهبود مهارت‌های حل مساله آنان از جمله یادآوری، سازماندهی، تحلیل، تولید و ارزشیابی شد.

در برنامه‌درسی نظام آموزشی به‌ویژه نظام آموزش و پرورش ایران، حوزه‌های نقد هنری و زیبایی‌شناسی مورد غفلت واقع شده است و یکی از مهم‌ترین دلایل این امر عدم تبیین روشی از معنا و حدود آموزش هنر یا به تعبیری سواد هنری می‌باشد که این امر متأثر از جایگاه مبهم هنر در نظام آموزش و پرورش است. همچنین، برخی دیگر از محققان معتقدند که مشکل عمده در برنامه‌درسی هنر اجرای نادرست و بی‌توجهی به عوامل و عناصر آن است. در واقع، آموزش هنر در مدارس کنونی طوری می‌باشد که اگر از مقاطع ابتدایی و راهنمایی حذف شود به نظر می‌رسد که اتفاق نگران‌کننده‌ای نیفتاده است. زیرا این درس بیشتر زنگ تفریح و گاهی پر کردن ساعات هفتگی را نشان می‌دهد (Javidi Kalateh Jafarabadi and Abdoli, 2018). بررسی پیشینه پژوهشی نشان داد که پژوهشی درباره ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق یافت نشد و با توجه به اینکه روش نمایش خلاق دارای مبانی هنری و زیبایی‌شناسی می‌باشد، لذا پژوهشگران تصمیم گرفتند تا تاثیر ترکیب آنها یعنی تاثیر زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق را بر فرآیند یاددهی و یادگیری بررسی نمایند. فرآیند یاددهی و یادگیری به نظر بسیاری از متخصصان و کارشناسان تعلیم و تربیت مهم‌ترین و اصلی‌ترین متغیر است که نیاز است درباره آن پژوهش‌های بیشتری با هدف ارائه راهکارهایی جهت ارتقای آن یا استفاده از روش‌هایی برای بهبود استفاده شود. با توجه به اهمیت فرآیند یاددهی و یادگیری و نقش زیبایی‌شناسی هنری در آن و وجود مبانی زیبایی‌شناسی و هنری در روش نمایش خلاق، پژوهش حاضر با هدف تعیین تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری انجام شد.

روش شناسی

مطالعه حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه اجرا مداخله‌ای با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون بود. جامعه پژوهش معلمان دوره اول ابتدایی منطقه ۲ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بودند. تعداد ۲۰ نفر از معلمان با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. بر اساس نظر برخی متخصصان

حداقل حجم نمونه در پژوهش‌های مداخله‌ای ۱۵ نفر است و در این پژوهش برای اطمینان از حجم نمونه تعداد ۲۰ نفر در نظر گرفته شد. در روش نمونه‌گیری در دسترس نمونه‌ها بر اساس این ویژگی که پژوهشگر به آنها دسترسی دارد، انتخاب می‌شود. البته در این روش نیز ملاک‌هایی برای انتخاب نمونه‌ها در نظر گرفته شد که از جمله می‌توان به تمایل جهت شرکت در پژوهش، امضای رضایت‌نامه شرکت آگاهانه در پژوهش و شرکت در جلسات مداخله، حداقل سابقه کاری ۵ سال، حداقل تحصیلات کارشناسی، عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی مانند ضد اضطراب و ضد افسردگی و عدم وقوع رخدادهای تنش‌زا مانند طلاق و مرگ نزدیکان در سه ماه گذشته اشاره کرد. همچنین، ملاک‌های خروج از مطالعه شامل انصراف از ادامه همکاری، غیبت دو جلسه یا بیشتر از آن و تکمیل ابزار پژوهش به صورت ناقص بودند.

مراحل اجرایی پژوهش به این صورت بود که بعد از تصویب پروپوزال اقدام به ساخت پرسشنامه فرآیند یاددهی و یادگیری شد و سپس محتوای مداخله زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق طراحی شد. در مرحله بعد به اداره آموزش و پرورش منطقه ۲ شهر تهران مراجعه و پس از بیان اهمیت و ضرورت پژوهش، موافقت آنان جهت انجام پژوهش بر روی معلمان دوره اول ابتدایی (پایه‌های اول تا سوم ابتدایی) اخذ شد. در مرحله بعد اقدام به تبلیغ جهت شرکت در پژوهش شد و متقاضیان از نظر ملاک‌های ورود به مطالعه بررسی و در صورت داشتن شرایط به عنوان نمونه انتخاب شدند و این فرآیند تا زمان رسیدن حجم نمونه به ۲۰ نفر ادامه یافت. پس از انتخاب نمونه‌ها، همه آنها (هر ۲۰ نفر) به مدت ۱۰ جلسه ۷۰ دقیقه‌ای با روش زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق آموزش دید و در مراحل پیش‌آزمون و پس‌آزمون نیز از نظر فرآیند یاددهی و یادگیری ارزیابی شدند.

در روش مداخله ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق ابتدا هدف و مفهوم کلی روش تشریح و از معلمان دوره اول ابتدایی یا آموزگاران با روش پرسش و پاسخ و مبتنی بر بارش فکری خواسته شد که ابعاد این روش را بیان نمایند. سپس، توضیحاتی درباره زیبایی‌شناسی هنری، وجوه زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق در قالب پاورپوینت ارائه شد. نمایش خلاق تلفیقی از درس ریاضی و نمایش بود که تحت عنوان نمایش خلاق ریاضی با موضوع اشکال هندسی به آموزگاران آموزش داده شد. در زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق ریاضی بیش از ۱۰ شخصیت نمایشی برای روایت داستان ریاضی وجود داشت. برای این منظور یک بار متن نمایش که بر اساس مفاهیم ریاضی کتاب طراحی شده بود به صورت ریتمیک خوانده و سپس آموزگاران هر یک بخش به بخش متن نمایش را خواهند و شروع به ارائه آن کردند. سپس برای آنکه نمایش کامل شود هر یک از شخصیت‌های نمایشی ریاضی را به کمک عروسک و ابزار نمایش شروع به کار کردند و هر یک از آموزگاران شخصیتی را اجرا نمودند. در روش ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق از تمرین‌هایی شامل صوت، آوا، لحن، زبان بدن، حرکات نمایشی گوناگون، حرکات دست و پا، کنترل حرکات بدن، تخیل، شعر، قصه، داستان، صحبت بداهه درباره یک موضوع، هیجان‌های گریه، خنده، عصبانیت و خشم استفاده شد تا به یک هماهنگی سه‌گانه در بدن، گفتار و تخیل برسند و بتوانند شخصیت نمایشی مورد نظر در ریاضی را به خوبی اجرا نمایند.

در این پژوهش علاوه بر فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی شامل پایه تدریس، تحصیلات و سابقه کاری از پرسشنامه محقق ساخته فرآیند یاددهی و یادگیری استفاده شد. پرسشنامه مذکور با کمک همکاران پژوهشی و بر اساس مبانی نظری مرتبط طراحی و برای آن ۱۰ سوال مورد توافق قرار گرفت. بر اساس پرسشنامه طراحی شده فرآیند یاددهی و یادگیری دارای ۶ مولفه مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی، یادگیری مادام‌العمر، کاربردی‌سازی آموزش، فعال‌سازی همزمان چند حس، انجام فعالیت جمعی و نشاط و پویایی کلاس بود. برای پاسخگویی به ۱۰ سوال از دو روش نمره‌گذاری استفاده شد؛ به طوری که برای پاسخگویی به چهار سوال فقط از بله و خیر استفاده و برای شش سوال دیگر پس از بله و خیر از طیف لیکرت سه درجه‌ای شامل زیاد، متوسط و کم استفاده شد. نمره آموزگاران در هر یک از شش مولفه با میانگین نمره سوال یا سوال‌های هر مولفه برای همه آموزگاران محاسبه شد و نمره بالاتر به معنای بهتر بودن فرآیند یاددهی و یادگیری در مولفه‌های شش‌گانه مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی، یادگیری مادام‌العمر، کاربردی‌سازی آموزش، فعال‌سازی همزمان چند حس، انجام فعالیت جمعی و نشاط و پویایی کلاس می‌باشد. روایی صوری پرسشنامه محقق ساخته فرآیند یاددهی و یادگیری توسط ۱۰ نفر از اعضای هیأت‌علمی تایید و پایایی آن با روش بازآزمایی برای همه مولفه‌ها بالاتر از ۰/۸۰ به دست آمد؛ به طوری که برای مولفه‌های مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی ۰/۸۹، یادگیری مادام‌العمر ۰/۹۲، کاربردی‌سازی آموزش ۰/۸۳، فعال‌سازی همزمان چند حس ۰/۹۴، انجام فعالیت جمعی ۰/۹۰ و نشاط و پویایی کلاس ۰/۸۷ به دست آمد.

داده‌ها پس از گردآوری با فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی و پرسشنامه محقق ساخته فرآیند یاددهی و یادگیری با روش‌های آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار و روش‌های آمار توصیفی شامل آزمون کولموگروف-اسمیرنوف، آزمون لوین و آزمون تی وابسته در نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ تحلیل شدند.

یافته‌ها

در این پژوهش، ۲ نفر از معلمان به دلایل مشکلات شخصی از پژوهش انصراف دادند و تحلیل‌ها برای ۱۸ نفر انجام شد. بنابراین، نرخ مشارکت در پژوهش حاضر ۹۰ درصد بود. نتایج فراوانی و درصد فراوانی پایه تدریس، تحصیلات و سابقه کار آموزگاران در جدول ۱ ارائه شد.

جدول ۱. نتایج فراوانی و درصد فراوانی پایه تدریس، تحصیلات و سابقه کار آموزگاران

متغیر	سطح	فراوانی	درصد فراوانی
پایه تدریس	اول	۹	۵۰٪
	دوم	۶	۳۳/۳۳٪
	سوم	۳	۱۶/۶۷٪
تحصیلات	کارشناسی	۱۶	۸۸/۸۹٪
	کارشناسی ارشد	۲	۱۱/۱۱٪
سابقه کار	۶-۱۰ سال	۸	۴۴/۴۴٪
	۱۱-۱۵ سال	۷	۳۸/۸۹٪
	۱۶-۲۰ سال	۲	۱۱/۱۱٪
	بالاتر از ۲۰ سال	۱	۵/۵۶٪

طبق نتایج جدول ۱، بیشتر نمونه‌ها آموزگار پایه اول (۹ نفر معادل ۵۰ درصد) و دارای تحصیلات کارشناسی (۱۶ نفر معادل ۸۸/۸۹ درصد) و سابقه کار ۱۰-۶ سال (۸ نفر معادل ۴۴/۴۴ درصد) بودند. نتایج میانگین و انحراف معیار فرآیند یاددهی و یادگیری پیش‌آزمون و پس‌آزمون آموزگاران در جدول ۲ ارائه شد.

جدول ۲. نتایج میانگین و انحراف معیار فرآیند یاددهی و یادگیری پیش‌آزمون و پس‌آزمون آموزگاران

متغیر	مرحله	میانگین	انحراف معیار
مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی	پیش‌آزمون	۱/۴۴	۰/۳۶
	پس‌آزمون	۲/۰۶	۰/۵۹
یادگیری مادام‌العمر	پیش‌آزمون	۱/۲۸	۰/۳۲
	پس‌آزمون	۲/۰۶	۰/۳۷
کاربردی‌سازی آموزش	پیش‌آزمون	۱/۷۸	۰/۴۱
	پس‌آزمون	۲/۴۴	۰/۴۵
فعال‌سازی همزمان چند حس	پیش‌آزمون	۱/۳۳	۰/۳۵
	پس‌آزمون	۲/۵۶	۰/۴۸
انجام فعالیت جمعی	پیش‌آزمون	۱/۵۰	۰/۴۱
	پس‌آزمون	۲/۳۹	۰/۴۷
نشاط و پویایی کلاس	پیش‌آزمون	۱/۹۴	۰/۳۰
	پس‌آزمون	۲/۳۳	۰/۴۴

طبق نتایج جدول ۲، میانگین هر شش مولفه فرآیند یاددهی و یادگیری شامل مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی، یادگیری مادام‌العمر، کاربردی‌سازی آموزش، فعال‌سازی همزمان چند حس، انجام فعالیت جمعی و نشاط و پویایی کلاس افزایش یافت. پیش از تحلیل داده‌ها با روش آزمون تی وابسته، پیش‌فرض‌های آن بررسی شد که بر اساس نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف فرض نرمال بودن هر شش مولفه به دلیل معناداری بیشتر از ۰/۰۵ رد نشد ($P > 0/05$). همچنین، فرض برابری واریانس‌های هر شش مولفه مذکور بر اساس آزمون لوین رد نشد ($P > 0/05$). در نتیجه، شرایط استفاده از روش تحلیل آزمون تی وابسته وجود داشت. نتایج تعیین تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری آموزگاران بر اساس آزمون تی وابسته در جدول ۳ ارائه شد.

جدول ۳. نتایج تعیین تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری آموزگاران بر اساس آزمون تی وابسته

متغیر	اختلاف پس‌آزمون از پیش‌آزمون	آماره تی	درجه آزادی	معناداری
مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی	۰/۶۲	۵/۴۹	۱۷	۰/۰۰۱ <
یادگیری مادام‌العمر	۰/۷۸	۵/۹۷	۱۷	۰/۰۰۱ <
کاربردی‌سازی آموزش	۰/۶۶	۵/۶۲	۱۷	۰/۰۰۱ <
فعال‌سازی همزمان چند حس	۱/۲۳	۸/۴۶	۱۷	۰/۰۰۱ <
انجام فعالیت جمعی	۰/۸۹	۶/۵۱	۱۷	۰/۰۰۱ <
نشاط و پویایی کلاس	۰/۳۹	۴/۹۳	۱۷	۰/۰۰۱ <

طبق نتایج جدول ۳، آموزش ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق باعث افزایش هر شش مولفه فرآیند یاددهی و یادگیری آموزگاران شامل مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی، یادگیری مادام‌العمر، کاربردی‌سازی آموزش، فعال‌سازی همزمان چند حس، انجام فعالیت جمعی و نشاط و پویایی کلاس شد ($P < 0/001$).

بحث و نتیجه‌گیری

فرایند یاددهی و یادگیری یک از مهم‌ترین و موثرترین متغیرهای در نظام‌های آموزشی از جمله نظام آموزش و پرورش است و با توجه به اهمیت نقش زیبایی‌شناسی هنری در آن و وجود مبانی زیبایی‌شناسی و هنری در روش نمایش خلاق، پژوهش حاضر با هدف تعیین تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری انجام شد.

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که آموزش ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق باعث افزایش هر شش مولفه فرآیند یاددهی و یادگیری آموزگاران شامل مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی، یادگیری مادام‌العمر، کاربردی‌سازی آموزش، فعال‌سازی همزمان چند حس، انجام فعالیت جمعی و نشاط و پویایی کلاس شد. با اینکه پژوهشی درباره تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری یافت نشد، اما یافته‌های پژوهش حاضر از جهاتی با یافته‌های پژوهش‌های Han (2022) مبنی بر نقش موثر توانایی زیباشناسی بر وضوح هدف‌های تدریس، برنامه علمی، راهنمایی دانشجویان، آفرینش آینده، بازتاب یادگیری، مشارکت در نمایشگاه‌ها، بهبود هنر، قدردانی از آثار هنری و روش‌های آموزشی نوآورانه، Karaosmanoglu and Adiguzel (2021) مبنی بر نقش موثر تجربه نمایش خلاق در بیان و ابراز خود بهتر در دانش‌آموزان، استفاده آگاهانه‌تر از فناوری اطلاعات، اینترنت و رسانه‌های اجتماعی، درک بهتر موضوع‌های درسی، تمرکز بیشتر بر روی درس، شرکت مشتاقانه‌تر در درس و احساس بهتر در حین درس، Azlina et al (2021) مبنی بر نقش موثر نمایش خلاق بر بهبود درک و رفتار کودکان در کلاس، Asadian and Azizi (2018) مبنی بر تاثیر روش تدریس مبتنی بر زیباشناسی بر بهبود نگرش به مدرسه دانش‌آموزان، Kilicaslan and Vural (2018) مبنی بر تاثیر نمایش خلاق بر افزایش موفقیت تحصیلی دانشجویان، Eslamian et al (2017) مبنی بر تاثیر آموزش مهارت‌های زیباشناسی بر افزایش توسعه عملکرد آموزش یا تدریس موثر اساتید و Sabouri et al (2016) مبنی بر تاثیر نمایش خلاق بر رشد مهارت‌های حل مساله از جمله یادآوری، سازماندهی، تحلیل، تولید و ارزشیابی همسو بودند.

در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر بر مبنای پژوهش Asadian and Azizi (2018) می‌توان گفت که تلفیق هنرهای مختلف در فرآیند یک روش آموزشی (مثل تلفیق زیبایی‌شناسی هنری و نمایش خلاق) باعث افزایش یادگیری معنادار می‌شود. برای این منظور روش مذکور بر استفاده افراد از ادراک چندحسی تاکید می‌کند و تمام حواس آنان به یادگیری جلب می‌گردد و از این طریق مطالب و مهارت‌ها بهتر درک می‌شوند و از یک موقعیت به موقعیت دیگر تعمیم می‌یابند که همه این عوامل می‌توانند نقش موثری در بهبود یادگیری و عملکردهای مرتبط با آن داشته باشند. علاوه بر آن، استفاده از ترکیبات مختلف رنگ‌ها در فضای آموزشی دلنشین در کلاس نقش موثری در این روش آموزشی دارد. رنگ از جمله مهم‌ترین و اثربخش‌ترین عناصر بصری است که با انسان سخن می‌گویند و روی عواطف و احساس‌های انسانی اثر می‌گذارند. عنصر دیگر استفاده شده در این روش تدریس، استفاده از زبان بدن بود که همواره مورد تاکید متخصصان تعلیم و تربیت قرار گرفته است و بر همین اساس تلاش شد فرآیندهای تدریس معلم با حرکات جالب بدن که گاهی جنبه نمایشی یا طنز داشت تلفیق شد و سبب افزایش تاثیر آن در بهبود یادگیری گشت. نکته حائز اهمیت دیگر اینکه، زیبایی‌شناسی هنری تنها وسیله‌ای برای شادی، تفریح و سرگرمی نیست و نباید آن را به این سطح تنزل داد، بلکه تلاش و کوشی پر معنا برای سازندگی معنوی و روحی جامعه است که هر یک از اهداف این ساحت می‌تواند در بروز و شکل‌گیری هر چه بهتر برنامه راهبردی نظام آموزش و پرورش کشور به‌ویژه در زمینه فرایند یاددهی و یادگیری موثر واقع شود. در حقیقت، برنامه‌های هنری در عالی‌ترین سطح به ایجاد شناخت، رشد و پرورش یادگیری مخاطب منجر می‌شود و یادگیرنده را وارد یک تجربه

زیسته می‌نماید و سبب می‌گردد که فرد از حالت بالقوه به بالفعل تبدیل گردد. بنابراین، زیبایی‌شناسی هنری فراگیر را به درون خود هدایت می‌کند تا خود و دیگران را بهتر بشناسد و به خودشکوفایی و سازندگی برسد.

همچنین، بر مبنای پژوهش Sabouri et al (2016) می‌توان گفت که در روش نمایش خلاق بیشتر فعالیت‌ها شامل فعالیت‌هایی بودند که از افراد خواسته شد تا عکس‌العمل خود را به نمایش گذاشته و بداهه‌سازی نمایند. در واقع، فرد با نوعی مساله روبرو شده و به بررسی راه حل‌های مختلف برخورد با آن با استفاده از مهارت‌های فکری می‌پردازد. هنگام اجرای تمرین‌های نمایشی مشاهده شد که وقتی افراد در موقعیتی مانند گم شدن قرار گرفتند در ذهن خود به بررسی مشکل و موقعیت پرداخته و به دنبال راه حلی بودند. افراد در جریان نمایش خلاق باید طرح نمایشنامه را تشخیص دهند، بداهه‌سازی کنند، گفتگوها و صحنه‌های نمایش را مجدداً بیان و تنظیم نمایند، صحنه‌های خود و یکدیگر را ارزیابی و نقد کنند، اجزای کل یک مجموعه را تحلیل نمایند، درباره صحنه‌های خود بارها بیندیشند و آنها را با تمرین و با توجه به تغییرهای لازم و بازنویسی شده مجدد اجرا کنند. بنابراین، نمایش خلاق به ایجاد مهارت حل مساله، تصمیم‌گیری، تفکر و استدلال کمک زیادی می‌کند. علاوه بر آن، یکی از اهداف نمایش خلاق ایجاد توانایی حل مساله است تا افراد بتوانند مستقل عمل نمایند و مسائل مربوط به خود و دیگران را درک و با دیگران مشارکت نمایند. روش مذکور با بهره‌گیری از هنر در آموزش فراگیران نحوه حل مساله را می‌آموزد. نکته حائز اهمیت دیگر آنیکه در روش نمایش خلاق، افراد آنچه را که مربی آموزش می‌دهد به حافظه سپرده و سپس آن را به صورت کلامی و غیر کلامی به نمایش می‌گذارد. به طور کلی در هر فعالیت از نمایش خلاق که فرد باید از تخیل خود بهره ببرد و آن را به نمایش بگذارد نیاز به استفاده از حافظه و یادآوری است و افزون بر آن باید آن را به شیوه‌ای خلاقانه و جدید ابراز نماید.

با توجه به مطالب مطرح‌شده مشخص می‌شود که هر در روش زیبایی‌شناسی هنری و نمایش خلاق می‌توانند نقش موثری بر بهبود فرآیند یاددهی و یادگیری داشته باشند و از آنجایی که دارای مبنای مشترکی می‌باشند، لذا می‌توان آنها را با هم ادغام و تاثیر آنها را بهبود بخشید. در نتیجه، منطقی به نظر می‌رسد که روش آموزش ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بتواند سبب افزایش مولفه‌های فرآیند یاددهی و یادگیری شامل مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی، یادگیری مادام‌العمر، کاربردی‌سازی آموزش، فعال‌سازی همزمان چند حس، انجام فعالیت جمعی و نشاط و پویایی کلاس شود.

هر پژوهشی در هنگام اجرا با محدودیت‌هایی مواجه است و مهم‌ترین محدودیت پژوهش حاضر عدم پیگیری نتایج در بلندمدت بود. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که پژوهشگران تاثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق را در مراحل پیگیری چندماهه بررسی نمایند. محدودیت دیگر استفاده از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی دردسترس بود و بر همین اساس پیشنهاد می‌شود که برای کاهش خطای نمونه‌گیری، پژوهشگران آتی در صورت امکان از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی استفاده نمایند. به‌عنوان آخرین محدودیت می‌توان به محدودشدن جامعه پژوهش به معلمان دوره اول ابتدایی یا آموزگاران پایه اول تا سوم ابتدایی منطقه ۲ شهر تهران اشاره کرد و بر همین اساس پیشنهاد می‌شود که این پژوهش بر روی معلمان سایر دوره‌های تحصیلی و حتی سایر شهرها اجرا و یافته‌های آنها با یافته‌های پژوهش حاضر مقایسه شود. به‌طور کلی یافته‌های این پژوهش نشان داد که ۱۰ جلسه ۷۰ دقیقه‌ای آموزش زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق باعث افزایش هر شش مولفه فرآیند یاددهی و یادگیری شامل مهارت‌محوری و مهارت‌آموزی، یادگیری مادام‌العمر، کاربردی‌سازی آموزش، فعال‌سازی همزمان چند حس، انجام فعالیت جمعی و نشاط و پویایی کلاس شد. بنابراین، برای بهبود فرآیند یاددهی و یادگیری می‌توان از روش ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق در کنار سایر روش‌های آموزشی استفاده کرد. با توجه به نتایج و یافته‌های این پژوهش بهره‌گیری از روش زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق می‌تواند سبب بهبود فرآیند یاددهی و یادگیری شود و حتی عملکردهای مرتبط با تحصیل دانش‌آموزان را نیز ارتقاء ببخشد. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که برای معلمان دوره آموزشی زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق برگزار شود تا آنان در کلاس‌های آموزشی و تدریس خود از آن جهت بهبود یادگیری و عملکردهای تحصیلی دانش‌آموزان بهره ببرند.

تشکر و قدردانی

در نهایت، از مسئولان اداره آموزش و پرورش منطقه ۲ شهر تهران و همه معلمان دوره اول ابتدایی شرکت‌کننده در پژوهش حاضر تشکر می‌شود.

References

- Abazari Z, Mirjani Aghdam A, Cheraghi A. (2015). Factors influencing the participation of students in the teaching-learning process from the perspective of faculty members. *Journal of Rehabilitation*, 16(3): 262-269. (In Persian)
- Abreu A, Rocha A, De Carvalho JV, Cota MP. (2017). The electronic booklet on teaching-learning process: Teacher vision and parents of students in primary and secondary education. *Telematics and Informatics*, 34(6): 861-877.
- Asadian S, Azizi G. (2018). Aesthetic-based teaching: An approach to improve students attitude towards school. *Quarterly Journal of Educational Innovations*, 17(2): 73-96.
- Azlina S, Ahmad MF, Abdullah Z. (2021). Creative drama as a teaching tool in the classroom. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 11(3): 1-6.
- Barghi I, Mabhouti Dizajyekan J. (2021). The necessity of education aesthetic knowledge: It's position in the elementary sixth grade reading book curriculum. *Education Strategies in Medical Sciences*, 13(6): 608-617. (In Persian)
- Ciftci MA, Aykac M. (2022). The effect of creative drama activities in early childhood on the executive functions of children. *International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 50(2): 267-280.
- Dawoud LKA, Hasim Z, Mohd Saad MR. (2020). Creative drama in teaching English language: A systematic review of the literature. *Palarch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(7): 11752-11768.
- Eslamian H, Mirshah Jafari SE, Neyestani MR. (2017). Investigating the effect of teaching aesthetic skills to faculty members on development of their effective teaching performance. *Journal of Teacher Education for Sustainability*, 9(2): 90-106.
- Farahzadi N, Amiri Majd M, Bazzazian S. (2018). The effect of creative drama on internalizing disorders in preschool children. *Quarterly Journal of Child Mental Health*, 5(3): 47-57. (In Persian)
- Ferguson JP, Tytler R, White P. (2022). The role of aesthetics in the teaching and learning of data modeling. *International Journal of Science Education*, 44(5): 753-774.
- Han X. (2022). The importance of aesthetic ability in arts education: A case study of undergraduate students of universities in Chengdu city of Sichuan province China. *Heliyon*, 29: 1-22.
- Hong R, Hong Y. (2022). Experience, imagination and integration: Creative drama for values education. *Sustainability*, 14(11113): 1-13.
- Jahani J, Mazaheri R, Mohamadi M, Shafiei Sarvestani M. (2020). The development and validation of teaching-learning process instrument in smart schools in educational system of the Islamic Republic of Iran. *Technology of Education Journal*, 14(3): 493-505. (In Persian)
- Javidi Kalateh Jafarabadi T, Abdoli A. (2018). Aesthetics and Art from Maxine Greene's view and its educational implications. *Journal of New Educational Approaches*, 12(2): 21-45. (In Persian)
- Karaosmanoglu G, Adiguzel O. (2021). An overview of the creative drama experience in the information technologies and software course from the student's perspective. *Journal of Qualitative Research in Education*, 26: 1-22.
- Kilicaslan H, Vural S. (2018). The effects of creative drama teaching methods on academic success in architectural education. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 14(6): 2157-2167.
- Nithyanandam GK. (2020). A framework to improve the quality of teaching-learning process - A case study. *Procedia Computer Science*, 172: 92-97.
- Noorbakhsh J, Kheirabadi MN. (2019). The study of artistic and aesthetic art in the third elementary school mathematics. *Quarterly Journal of Education in Basic Sciences*, 5(15): 39-47. (In Persian)
- Owusu-Agyeman Y, Larbi-Siaw O, Brenya B, Anyidoho A. (2017). An embedded fuzzy analytic hierarchy process for evaluating lecturers' conceptions of teaching and learning. *Studies in Educational Evaluation*, 55: 46-57.
- Parvizi A, Zamani SS, Adibmanesh M. (2021). Dimensions and components of art and aesthetics and analyzing it based on the resources and views of John Dewey. *Journal of Curriculum Studies*, 16(60): 99-126. (In Persian)

- Rodriguez M, Diaz I, Gonzalez EJ, Gonzalez-Miquel M. (2019). Reprint of: Motivational active learning: An integrated approach to teaching and learning process control. *Education for Chemical Engineers*, 26: 8-13.
- Sabouri Kh, Abbasi E, Geramipour M. (2016). The effect of creative drama on the development of problem solving skills of girl preschoolers in Tehran province. *Quarterly of Preschool and Elementary School Studies*, 1(2): 1-27. (In Persian)
- Shalayer J. (2015). Study the effect of textbooks on cognitive aesthetic education for children. *Cognitive Therapy and Research*, 24(4): 353-376.
- Sremcevic N, Lazarevic M, Krainovic B, Mandic J, Medojevic M. (2018). Improving teaching and learning process by applying Lean thinking. *Procedia Manufacturing*, 17: 595-602.
- Ulvik M. (2020). Promoting aesthetical values to education. *Frontiers in Education*, 5(34): 1-8.
- Uzunoz FS, Demirhan G. (2017). The effect of creative drama on critical thinking in preservice physical education teachers. *Thinking Skills and Creativity*, 24: 164-174.
- Zhang X. (2022). A teaching model combining aesthetic education and action education based on cluster mining under the background of big data. *Wireless Communications and Mobile Computing*, 2022(7524075): 1-10.